

**Somero-opiston Taidekoulun
Taiteen perusopetuksen
opetussuunnitelma**

SISÄLTÖ

1 OPETUSSUUNNITELMA 3

- 1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman perusteet 3
- 1.2 Paikallisen opetussuunnitelman laatiminen ja siihen siirtyminen 3
- 1.3 Opetussuunnitelman sisältö 4

2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET 6

- 2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä 6
- 2.2 Somero-opiston Taidekoulun toiminta-ajatus 6
- 2.3 Arvoperusta 7
- 2.4 Oppimiskäsitys 7
- 2.5 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet 8

3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN 9

- 3.1 Oppimisympäristöt 9
- 3.2 Toimintakulttuuri 9
- 3.3 Oppilaaksi ottaminen 10
- 3.4 Opintokokonaisuuden suorittaminen.10
- 3.5 Taidekoulun toiminnan kehittäminen 11

4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE 12

- 4.1 Opintojen laajuus 12
- 4.2 Opintojen rakenne 12

5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN 14

6 OPPIMISEN ARVIOINTI 15

- 6.1 Arvioinnin tehtävä 15
- 6.2 Arviointi opintojen aikana 15
- 6.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen 15
- 6.4 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot 16

7 KUVATAIDE 18

- 7.1 Varhaisiän kuvataidekasvatus 18
- 7.2 Kuvataiteen yhteiset opinnot 19
- 7.3 Kuvataiteen teemaopinnot 21
- 7.4 Aikuisten taiteen perusopetus 24
- 7.4 Työtavat kuvataiteen opetuksessa 25
- 7.5 Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa 26

1 OPETUSSUUNNITELMA

1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman perusteet

Taiteen perusopetuksen ohjausjärjestelmän osia ovat

- laki (633/1998) ja asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta
- Opetushallituksen määräys taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma.

Taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 5 §:n mukaan Opetushallitus päättää taiteenaloittain taiteen perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä (opetussuunnitelman perusteet). Opetushallitus päättää myös oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista (laki taiteen perusopetuksesta, 8 §).

Taiteen perusopetus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja oppilaan arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä.

1.2 Paikallisen opetussuunnitelman laatiminen ja siihen siirtyminen

Koulutuksen järjestäjä laatii ja hyväksyy kullekin taiteenalalle opetussuunnitelman Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaan tarkentaen ja täsmentäen niitä. Jos koulutuksen järjestäjä, kuten esimerkiksi kunta, hankkii taiteen perusopetuksen julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä taikka säätiöltä, koulutuksen järjestäjä hyväksyy opetussuunnitelman ja vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaisesti.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet ja valmiudet, taiteenalan traditio ja paikallinen kulttuuriperintö, taiteenalan kansalliset ja kansainväliset muutokset, jatko-opintojen vaatimukset sekä oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön omaleimaisuus. Opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen opettajien ja mahdollisuuksien mukaan myös oppilaiden, huoltajien ja muiden tahojen kanssa. Yhteistyö eri tahojen kanssa tukee opetussuunnitelmaprosessin onnistumista.

Someron Taidekoulun paikallisen opetussuunnitelman laadinnasta on vastannut Somero-opiston suunnittelijaopettaja, joka on samalla osallistunut Taiteen perusopetusliiton Luotsit-hankkeeseen sekä jakanut, kerännyt ja syventänyt siellä osaamistaan yhdessä muiden Suomen kuvataidekoulujen kanssa. Taidekoulun tuntiopettajien ajatuksia otetaan huomioon suunniteltaessa tarkempia teemaopintokokonaisuuksien sisältöjä.

Uutta opetussuunnitelmaa on esitelty Taidekoulun huoltajille ja oppilaille lukukaudella 2017-2018. Taidekoulun oppilaiden vastauksista nousi esiin toive kehittyneestä piirustus- ja maalaustaidosta, monipuolisesta taiteen tuntemuksesta ja tablettien tai muun tekniikan saamisesta mukaan taideopetukseen esim. tiedonkeruun, kuvankäsittelyn, animaatioiden sekä kuvapäiväkirjojen työstämistä varten. Oppilaat arvostavat jo olemassa olevaa rauhallista, turvallista ja erilaisuutta sallivaa työskentely-ympäristöä. Oppimisympäristö koettiin hyvin merkittäväksi ja oppilailta tulleita toiveita on pyritty toteuttamaan Kiiruun koulun Somero-opiston taideluokan suunnittelussa.

Huoltajien palautteissa toivottiin oppilaiden saavan Taidekoulusta laaja-alaista ymmärrystä taiteesta ja kuvataiteen tekniikoiden hallitsemista sekä lisäävän oppilaan yleissivistystä. Opetukseen kai-

vataan enemmän valokuvaamista, piirtopöytien ja tekniikan käyttöä. Teemaopintoihin kaivataan enemmän taiteilijataapaamisia. Lisäksi toivottiin Taidekoulun olevan aktiivisesti mukana muuttuvassa taiteen maailmassa.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden vuonna 2017 mukaan laadittu paikallinen opetussuunnitelma otetaan valtakunnallisesti käyttöön 1.8.2018 lukien. Somerolla Taiteen perusopetuksen ryhmät siirtyvät uuteen opetussuunnitelmaan 1.8.2018 alkaen. Siirtymävaiheen aikana mahdollisesti vajaaksi jääneitä opintoja voidaan korvata osaamisen tunnistamisella.

Syyslukukaudella 2019 laajennettiin aikuisten taiteen perusopetus aikuisille. Tämän myötä opetussuunnitelmaa päivitettiin soveltuvaksi kokonaisuudessaan myös aikuisten osalle sekä lisättiin aikuisten kuvataiteen opetuksen osio. Yhteisten- ja teemaopintojen suunnittelussa on käytetty apuna opintojaksojen opettajien asiantuntemusta.

Paikallinen opetussuunnitelma on laadittu niin, että tummennetulla olevat tekstiosiot ovat valtakunnallista opetussuunnitelmaa ja kevennetyt tekstit ovat paikallisen opetussuunnitelman tarkennuksia ja täsmennyksiä.

Someron sivistyslautakunta on hyväksynyt tämän aikuisten kuvataiteen opetuksella päivitetyn opetussuunnitelman 18.6.2019 §.

1.3 Opetussuunnitelman sisältö

Opetussuunnitelman tulee sisältää seuraavat asiat sen mukaan, kuin näissä taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätään:

- oppilaitoksen toiminta-ajatus
- oppilaitoksen arvot, oppimiskäsitys, oppimisympäristö ja työtavat
- oppilaitoksen toimintakulttuuri
- opetuksen rakenne ja laajuus
- opetuksen yleiset tavoitteet
- yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet
- teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet
- oppimisen arviointi
- opetussuunnitelman perusteissa kuvatut yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet
- oppimäärän yksilöllistäminen
- oppilaaksi ottamisen periaatteet
- yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa
- toiminnan jatkuva kehittäminen.

Koulutuksen järjestää suunnittelee opetuksen tarjonnan ja päättää opetuksen määrästä opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Opetuksen määrä mitoitetaan niin, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa.

Opetussuunnitelma laaditaan niin selkeästi, että myös oppilas ja hänen huoltajansa voivat saada opinnoista riittävästi tietoa.

Koulutuksen järjestäjä arvioi antamaansa koulutusta ja osallistuu toimintansa ulkopuoliseen arviointiin [Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998) 7 § (muutettu lailla 1301/2013)]. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä edelleen kehitetään osana tätä tehtävää.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET

2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteen alojen opetusta, joka perustuu Opetushallituksen antamiin valtakunnallisiin opetussuunnitelman perusteisiin. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden mukaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa sekä rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus kehittää taiteenalan ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

2.2 Somero-opiston Taidekoulun toiminta-ajatus

Taiteen perusopetus on lapsille, nuorille sekä aikuisille suunnattua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää opetusta. Somero-opiston Taidekoulu tarjoaa taiteen perusopetusta kuvataiteen yleisen oppimäärän mukaisesti. Opetus voi sisältää myös poikkitaiteellisia osia. Somero-opisto pyrkii kehittämään ja tarjoamaan myös varhaisiän taidekasvatusta lapsille eheänä polkuna vauvojen värikyllästä aina taiteen perusopetukseen saakka (Liite 1).

Someron Taidekoulu toimii Somero-opiston alaisuudessa ja sen toiminnan järjestelyistä vastaa suunnittelijaopettaja. Opettajina toimivat suunnittelijaopettaja sekä muita tuntiopettajia. Oppituntien aihepiirin mukaisesti tunneilla voi vieraila asiantuntijavierailijoita tai taiteilijoita. Asiantuntijavierailujen kautta voidaan siirtää oppilaille tuntemusta kuvataiteen erilaisista ammateista ja työllistymismahdollisuuksista.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tukea oppilaan kuvataiteen opiskelua määrätietoisesti ja pitkäjänteisesti. Opiskelu pohjautuu oppilaan visuaalisen ajattelun ja taidon kehittämiseen. Opetuksella pyritään luomaan oppilaalle elinikäinen ja kehittyvä suhde taiteen tekemiseen ja kokemiseen. Opintojen aikana oppilas saa yleissivistävää tietoa taiteen historiasta, sen taustoista ja kehittymisestä tähän päivään saakka. Tämä avaa oppilaalle mahdollisuuden ymmärtää ihmisyyttä, kulttuurien välisiä eroja sekä yhteneväisyyksiä ja sitä kautta taiteen merkitystä yhteiskunnassa. Opintoihin kuuluvien harjoitusten avulla kehitetään oppilaan motorisia taitoja ja kykyä kolmiulotteiseen hahmottamiseen. Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden omaehtoista ilmaisua, tulkintaa ja arvottamista. Opetus kehittää oppilaan luovaa ajattelua, kuvataiteelle ominaista osaamista sekä antaa valmiuksia hakeutua alan opintoihin.

2.3 Arvoperusta

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen rakentaa elämäänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Taiteen perusopetus perustuu käsitteeseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä. Opetuksen lähtökohtana ovat kullekin taiteentalalle ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle.

Somero-opiston Taidekoulun arvoperustana on tasa-arvoisen ihmiskäsityksen ja kulttuurien moninaisuuden kunnioittaminen ja sitä kautta erilaisuuden hyväksyminen sekä erilaisten ihmisten kohtaamisen taidot. Opetuksessa käytettävät jaksolliset teemat ja niiden tehtävänannot suunnitellaan motivoivina sekä yhdenvertaisina kaikille.

Taidekoulun vahvoina arvoina ovat oppilaiden teosprosessin kunnioitus ja ajatus jokaisen oppilaan ainutlaatuisuudesta - erityisosaamisen vahvuuksista. Oppimistilanteet pyritään rauhoittamaan niin, että itse taiteen tekeminen ja oppiminen ovat keskiössä. Mahdolliset tuntityöskentelyn häiriöt pyritään käsittelemään rakentavasti.

Opetuksen suunnittelua ja toteutusta ohjaavat kuvataiteen esteettiset, eettiset ja ekologiset kysymykset. Opetuksessa kehitetään oppilaan arvo-osaamista ja opetellaan tunnistamaan ja kunnioittamaan omia sekä toisten arvoja. Opetus perustuu vuorovaikutukseen sekä omassa ryhmässä että eri ryhmien kesken. Taidekoulun vanhimmat pyritään kasvattamaan esikuviksi pienemmille ja vastuunkantajiksi yhteisöllisissä tapahtumissa. Taidekoulussa otetaan huomioon oppilaan luonne ja sosiaaliset taidot. Ryhmässä työskentely perustuu oppilaan omaan haluun ja vapaaehtoisuuteen, oppilaita ohjataan ryhmätyöskentelyyn maltillisesti.

2.4 Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja keuhollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteentaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdol-

lisuiksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

Oppilaalle taataan turvallinen oppimisympäristö, jossa oppimistilanteet rauhoitetaan kuvalliselle työskentelylle. Kuvalliset taidot kehittyvät johdonmukaisen harjoittelun avulla innostavissa ja kannustavissa oppimistilanteissa. Teosten valmistuksessa pyritään hyödyntämään nykyaikaisia, laadukkaita ja ekologisia työtapoja.

Opetus pohjautuu teemalliseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn, jossa koko teosprosessi idean kehittelystä kohti valmista teosta on merkityksellistä. Oppilaan teoksen ideointi omasta arvoperustastaan, oman työskentelyn arviointi ja taito muuttaa kuvallista ilmaisua työn edetessä ovat tärkeitä osana oppimista.

Opetuksen suunnittelussa otetaan huomioon pienten oppilaiden halu leikkien kehittää heidän olemassa olevaa mielikuvitustaan. Iän karttuessa taidollisten harjoitusten määrä kasvaa ja oppilasta kannustetaan luomaan teostaan omasta mielenkiinnosta sekä sisäisestä näkemyksestä lähtien. Oppilasta kannustetaan myös jatkamaan harjoittelua vapaa-ajallaan ja ymmärtämään, kuinka paljon harjoittelua tarvitaan taitojen kasvattamiseen. Nuoria ja aikuisia pyritään ohjaamaan kohti kullakin ominta taiteen tekemisen muotoa ja tutustumaan ennakkoluulottomasti uusiin taiteen lajeihin. Oppilaille annetaan palautetta teoksista yksilöllisesti. Kaiken toiminnan tavoitteena on tukea oppilaan terveen itsetunnon vahvistamista kohti hyvää elämää.

2.5 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Taiteenalan yleisen oppimäärän opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin.

Yleisen oppimäärän tavoitteena on oppimisen ilon, opiskelumotivaation ja luovan ajattelun edistäminen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset oppimisen tarpeet ja lähtökohdat. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselleen merkityksellisiä tapoja tehdä taidetta.

Yleisen oppimäärän opinnoissa oppilaat kokeilevat, harjoittelevat ja soveltavat taiteenalan ilmaisukeinoja moniaistisesti. Opetus tukee oppilaiden ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä myös taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntämällä. Oppilaita kannustetaan tutustumaan taiteenalaan historiallisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Oppimisympäristöt

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriiltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalan ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Tavoitteena on myös luoda edellytyksiä taiteiden välisen osaamisen kehittämiseen.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen. Asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Oppimisympäristöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

Taidekoulun oppimisympäristönä käytetään pääsääntöisesti Kiiruun koulukeskuksessa olevaa Somero-opiston taideluokkaa sekä muita koulun ja lähiympäristön tarjoamia mahdollisuuksia. Oppitunteja pidetään satunnaisesti myös ulkotiloissa sekä muissa julkisissa rakennuksissa, kuten taidemuseoissa ja kirjastossa. Nämä oppitunnit ovat usein yhteisöllisiä ja koko perheen tapahtumia.

Taideluokan kalusteiden suunnittelussa ja tarvikkeiden esillepanossa on otettu huomioon oppilaiden toiveita sekä huomioitu tilan eri ikäiset ja kokoiset oppijat. Luokan toimintoja pyritään muuntelemaan harjoitusten ja ryhmän koon mukaan. Oppimisympäristöä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa kehitetään jatkuvasti oppilaiden toiveita ja ajan vaatimuksia huomioon ottaen.

3.2 Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa ja vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suo-

jeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä, että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Taidekoulu pyrkii kuvataidekasvatuksen tunnetuksi tekemiseen turvallisten ja mielikuvituksellisten julkisten projektien yhteydessä. Taidekoulu pyrkii aktiivisesti kehittämään yhteistyötä paikkakunnan muiden taiteen alan kanssa työskentelevien toimijoiden, yhdistysten, koulujen ja kaupungin eri yksiköiden kanssa. Yhteistyössä pyritään hyödyntämään paikkakunnan vahvaa kulttuuriperintöä, poikkitaiteellisuutta, moniammatillista osaamista ja seudullista omaleimaisuutta.

Taidekoululaisia sekä heidän huoltajiaan kannustetaan aktiiviseen toimintaan yhteisöllisten tapahtumien avustamisessa, pitkäaikaisen taideharrastuksen tukemisessa ja Taidekoulun toiminnan kehittämisessä. Opetustunnit ovat myös lasten huoltajille avoimia ja toivotaan, että vuorovaikutus opettajan ja huoltajien kanssa olisi molemminpuolista, luontevaa ja välitöntä. Perheitä pyritään pitämään aktiivisesti mukana toiminnassa vuotuisella taidenäyttelyretkellä. Retki kuuluu opetussuunnitelmaan ja on oppilaille ilmainen.

3.3 Oppilaaksi ottaminen

Lasten ja nuorten taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä on tarkoitettu 7-19 -vuotiaille. Opiskeltava vuosiluokka katsotaan samaksi kuin koulukypsyys peruskoulun osalla.

Valmentavaan opetukseen ja taiteen perusopetukseen otetaan aloittavia oppilaita vuorovuosin. Ilmoitus hausta ja sen menettelytavoista on Somero-opiston opinto-oppaassa ja internetsivustoilla. Uudet oppilaspaikat täytetään lukuvuoden alussa ilmoittautumisjärjestyksessä.

Aikuisen taiteen perusopetukseen voi hakea kaikki yli 18-vuotiaat. Oppilaspaikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Oppilaat sitoutuvat samalla viikoittaisiin kokoontumisiin.

Opiskelunsa aloittaneille taataan jatkomahdollisuus opintojen ajan. Oppilaspaikan peruutusta varten tarvitaan ilmoitus toimistolle. Mahdollisesti vapautuville tai lisääntyville oppilaspaikoille voidaan ottaa uusia oppilaita. Teemaopintojen oppilaita pyydetään ilmoittautumaan ennen seuraavaa opintokokonaisuutta vaihtoehtoisen tarjonnan vuoksi.

3.4 Opintokokonaisuuden suorittaminen

Opintokokonaisuus katsotaan suoritetuksi, kun oppilas on ollut läsnä tai muutoin suorittanut 80% annetuista tehtävistä. Opintokokonaisuuksien suoritusta tarkastellaan inhimillisestä näkökulmasta ja puuttuvien töiden tilanteesta tiedotetaan hyvissä ajoin lukukauden aikana. Oppilaan ilmoittamattomista poissaoloista ja työmotivaatioon tai käyttäytymiseen liittyvistä ongelmatilanteista pyritään ottamaan yhteyttä kotiin pikaisesti, tarvittaessa varataan asiaan keskustelu-aika.

3.5 Taidekoulun toiminnan kehittäminen

Taidekoululaiset ja opettajat pyrkivät osallistumaan seudulla tapahtuvien kulttuuritapahtumiin ja olemaan yksi varteenotettava taho seudun kuvataiteen harrastustoiminnan sekä lastenkulttuurin kehittäjänä. Omalta osaltaan Taidekoulu pyrkii kehittämään toimintaa yhteistyötä uudessa Kiiruun koulukeskuksessa toimivien tahojen, koulun, kaupungin eri yksiköiden ja nuorisotoimen kanssa. Nuorilla oppilailla on rajallinen mahdollisuus korvata lukio-opintoja teemaopinnoilla.

Taidekoulun järjestämät taideretket ja -näyttelyt sekä tapahtumat ovat suunnattu oppilaan koko perheelle ja ovat samalla silta kodin ja opettajien välillä. Näitä tapahtumia ja niihin kuuluvia yhteistyötahoja pidetään yllä.

Pienillä lapsilla oppituntien alussa ja lopussa keskustelut tai puhelut oppilaiden tai mahdollisesti huoltajien kanssa ovat välitöntä oppilashuoltoa ja palautteen vaihtoa. Lisäksi heille tarjotaan mahdollisuutta varata erillisiä keskusteluajoja.

Toimintakulttuuria kehitetään jatkuvasti yhteistyössä Taidekoulun opettajien ja eri-ikäisten ryhmien kesken. Aktiivisen kehittämisen kohteena ovat muun muassa taideretket, -näyttelyn avajaiset, erilaiset poikkitaiteelliset tapahtumat, arvioinnit sekä taidekummin tehtävät. Taidekummin toimintoja aloitellaan uuden opetussuunnitelman myötä ja alkuideoinnissa käytetään apuna oppilaiden toiveita.

4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE

4.1 Opintojen laajuus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Yhteisiä opintoja edeltävän varhaisiän kasvatuksen laajuudesta päättää koulutuksen järjestäjä.

Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä on pyrittävä joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

Somero-opiston Taidekoulu tarjoaa opetusta lapsille joka toinen vuosi alkaville ryhmille. Oppilaiden sijoittuminen sovitaan vastaamaan oppilaan peruskoulun mukaista ikäryhmää. Jos oppilas on aloittanut peruskoulun vuotta myöhemmin, suositellaan hänen siirtymistä vastaavaan vuotta nuorempien ikäryhmään. Aloittavaan ryhmään otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä alakoulun ensimmäisellä ja toisella luokalla olevia oppilaita. Samalla oppilas saa opinto-oikeuden, joka jatkuu automaattisesti, ellei huoltaja sitä itse katkaise. Oppilaan katsotaan luopuneen opiskelupaikastaan, jos hän on ollut neljä kertaa peräkkäin ilmoittamatta poissa, eikä huoltaja vahvista yhteydenottoista huolimatta oppilaan jatkamista.

Somero-opiston Taidekoulu tarjoaa opetusta aikuisille joka kolmannen vuoden jälkeen, edellisen ryhmän jälkeen alkavana. Ryhmään otetaan yli 18 -vuotiaita oppilaita. Oppilaille voidaan tehdä henkilökohtaisia opetussuunnitelmia, huomioiden oppilaiden aiemmat opinnot ja kokemus.

Laskennallisen laajuuden perusteena käytetään 45 minuutin mittaisia oppitunteja. Opetuksen järjestäjä turvaa oppilaille koko yleisen oppimäärän mukaisen oppimäärän suorittamisen Somerolla, jos ryhmäkoon vaatimukset täyttyvät. Ryhmäkokovaatimus on valmentavissa opinnoissa minimissään seitsemän, maksimissaan 12 oppilasta, yhteisissä opinnoissa minimissään on kahdeksan ja maksimissaan 14 oppilasta, teemaopinnoissa minimissään viisi ja maksimissaan 12 tai 14 oppilasta, Aikuisten ryhmäkokovaatimus sekä yhteisissä että teemaopinnoissa on minimi kahdeksan ja maksimissaan 18. Tilanteessa, jossa tarvittava ryhmäkoko vaatimus ei täyty, oppilaat pyritään ohjaamaan lähiseudun oppilaitosten vastaavan opetuksen piiriin.

4.2 Opintojen rakenne

Yleisen oppimäärän opinnot eri taiteenaloilla muodostuvat taiteenalan yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista sekä mahdollisesta varhaisiän kasvatuksesta. Yhteisten opintojen ja teemaopintojen valtakunnalliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä varhaisiän kasvatuksen yleiset tavoitteet määritellään näissä opetussuunnitelman perusteissa taiteenaloittain. Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille.

Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota keskenään vaihtoehtoisia teemaopintojen opintokokonaisuuksia.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Mahdollisen varhaisiän kasvatuksen tavoitteet, sisällöt ja laajuus päätetään opetussuunnitelmassa.

Somero-opiston Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on (Liite 1):

- Yhteiset opinnot:
 - Lapset; opintokokonaisuudet TPO 1-5, laajuudeltaan kukin 60 tuntia, yhteensä 300 tuntia
 - Aikuiset; opintokokonaisuudet 1 ja 2 laajuudeltaan kukin 150 tuntia, yhteensä 300 tuntia

- Teemaopinnot:
 - Nuoret; opintokokonaisuudet 6-10, laajuudeltaan kukin 40 tai 80 tuntia, yhteensä vähintään 200 tuntia
 - Aikuiset; opintokokonaisuudet 3-6 laajuudeltaan vaihtelevat, pitkät kurssit 75 h, lyhyet 24 - 38 h, yhteensä 200 tuntia.

Teemaopinnoissa tarjotaan vapaasti valittavia kokonaisuuksia sekä kaikille suositeltavat päättötyön opinnot. Opintojen laskennallinen laajuus yhteensä on vähintään 500 tuntia, joka oikeuttaa taiteen perusopetuksen päättötodistuksen saamiseen.

5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan menettelytavat, joiden avulla voidaan tarvittaessa yksilöllistää oppimäärää vastaamaan oppilaan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Oppimäärää yksilöllistettäessä menettelyt dokumentoidaan koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Oppilaalle laaditaan tällöin esimerkiksi henkilökohtainen opiskelusuunnitelma yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilöllistäminen voi tarkoittaa tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan, tarvittavien tukitoimien ja arviointimenettelyn yksilöllistämistä. Yksilöllistäminen tehdään niin, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan. Mahdollisuudesta yksilöllistää oppimäärää annetaan tietoa huoltajille.

Mikäli oppilas ei vammaisuuden, sairauden tai muun näihin verrattavissa olevan syyn vuoksi kykene opiskelemaan oppilaitoksen opetussuunnitelman mukaisesti, voidaan opetussuunnitelman tavoitteita yksilöllistää tekemällä oppilaalle henkilökohtainen opetussuunnitelma. Henkilökohtainen opetussuunnitelma tehdään yhteistyössä taiteen perusopetuksesta vastaavan opettajan kanssa. Tällöin määritellään opiskelun tavoitteet, sisällöt, opiskeluaika, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet, mahdolliset suoritukset ja arviointimenettelyt.

Opetusta pyritään järjestämään ottamalla huomioon oppilaiden erityistarpeet. Somero-opisto ei palkkaa henkilökohtaisia avustajia tunneille, mutta oppilaan mukana voi olla oma avustaja, tulkki tai tukihenkilö.

6 OPPIMISEN ARVIOINTI

6.1 Arvioinnin tehtävä

Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista, tukea hänen edistymistään opinnoissa ja kehittää hänen edellytyksiään itsearviointiin. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Oppilaan työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää.

6.2 Arviointi opintojen aikana

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon näissä opetussuunnitelman perusteissa kuvatut taiteenalan yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Oppilasta perehdytetään taiteenalan arvioinnin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassaan päättämällä tavalla.

Yleisen oppimäärän opintojen aikaista arviointia täsmennetään taiteenalakohtaisesti näissä taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.

6.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa menetellään, kuten edellä on kuvattu.

Jos oppilas on aloittanut nuorena opintonsa myöhemmin kuin taiteen perusopetuksen ensimmäisellä luokalla, voidaan hänelle hyväksilukea opintoja korvaamalla teemaopinnoilla (40 h) puuttuvia yhteisiä opintoja (60 h).

Yhteisten opintojen osaamisen tunnustaminen voidaan tehdä myös seuraavanlaisesti. Oppilas esittää Taidekoulun vastaavalle opettajalle muualla kuin Taidekoulussa tehtyjä, vaihtoehtoisilla tekniikoilla valmistettuja teoksia sekä sanallistaa niiden taustoja ja tavoitteita. Teosten toteutuksen ja kuvallisten tietojen tulee olla vähintään vastaavalla tasolla kuin muilla sillä hetkellä olevilla taide-

koululaisilla. Yhteiset opinnot voidaan korvata osittain tai kokonaisina vuositasoina. Vastaava opettaja voi hyväksyä tai hylätä kokonaisuuksia.

Mikäli oppilas nuorena aloittaa opintonsa teemaopintojen kohdalla, jolloin tarvittavat opintovuodet eivät ole mahdollista toteuttaa, voidaan oppilaalle pyydettäessä tehdä osaamisen tunnustaminen. Teemaopintojen kokonaisuuksien osaamisen tunnustamista tehdään harkitusti ja silloin oppilaan tulee osoittaa kurssia vastaava teos tai projekti. Oppilas keskustelee teoksen valmistusprosessista yhdessä kurssin vastaavan opettajan kanssa. Oppilaan tulee osoittaa teosten toteutuksen ja kvaalisten tietojen sekä ymmärryksen taiteen merkityksestä olevan vähintään vastaavalla tasolla kuin muilla sillä hetkellä olevilla taidekoululaisilla. Vastaava opettaja voi hyväksyä tai hylätä kokonaisuuksia.

Oppilaan siirtyessä opiskelemaan taiteen perusopetusta muualta Somerolle, voidaan hänen aikaisempia taiteen perusopetuksen opintoja hyväksilukea. Tämä edellyttää kirjallista todistusta opinnoista edellisestä oppilaitoksesta. Hyväksilukeminen tapahtuu tuntimääriä vertaillen ja kokonaisuuksittain siten, että aiemmin muualla opiskeltu vuositaso vastaa Someron Taidekoulun vuositasoa.

6.4 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus (liite 2) sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot, että teemaopinnot.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteiset opinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän teemaopinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
- kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä
- jos kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä hankkii taiteen perusopetuksesta annettua laissa tarkoitettuja palveluita julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä, merkitään yhteisön tai säätiön tämän sopimuksen perusteella antaman taiteen perusopetuksen todistukseen sopimuksen päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin kunta tai asi-

anomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman

merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

Osallistumistodistus oppilaan suorittamista taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opinnoista

Oppilaalle annetaan pyydettäessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

7 KUVATAIDE

Kuvataiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on tukea oppilaan kasvua, itsetuntemusta, identiteetin rakentumista ja kulttuurista osaamista kuvataiteen keinoin. Opetus vahvistaa oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana sekä luovana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä. Opinnot kehittävät visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä luovat edellytyksiä uuden oppimiselle.

Opetus rakentaa yhteyksiä oppilaiden omien kuvallisten kulttuurien sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välille. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin jatkuvaa muuntumista ja avoimia rajoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia syventyä heille merkityksellisiin sisältöihin, teemoihin ja ilmaisun keinoihin. Oppilaiden kokemusmaailmaan kiinnittyvällä lähestymistavalla luodaan perustaa oivalluksia herättävälle oppimiselle ja tekemisen ilolle. Oppilasta kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta sekä arvostamaan omaa ja muiden taiteellista työtä.

Opintojen edetessä oppilas oppii tulkitsemaan ja arvioimaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria eri näkökulmista. Opetuksessa innostetaan pohtimaan taiteiden ja tieteiden yhteyksiä sekä löytämään niistä uusia oivalluksia. Oppilaita kannustetaan käyttämään taiteen toimintatapoja yhteistyön, vuorovaikutuksen, osallistumisen ja vaikuttamisen välineinä. Opinnot luovat perustaa oppilaan omakohtaisen taidesuhteen kehittymiselle ja kuvataiteen elinikäiselle harrastamiselle.

Somero-opiston Taidekoulu antaa kuvataiteen opetusta yleisen oppimäärän mukaisesti. Opetuksen tavoitteena on oppia kuvataiteen perustietoja ja -taitoja, sekä soveltaa opittua asiaa uusiin kuvallisiin muotoihin. Opetus tukee oppilaan esteettisen ja eettisen ajattelun kehittymistä ja tähtää oppilaan omakohtaisen taidesuhteen löytymiseen. Opetus on vuorovaikutteista, positiivista ja kannustavaa. Tavoitteena on teosprosessin merkityksen ymmärtäminen ja tekemisen mukana tuleva luomisen ilo. Opetuksen sisältö suunnitellaan teemalliseksi ja oppilaan ikätason mukaiseksi, hyödyntäen hänen omaa kokemustaan ympäröivästä maailmasta.

7.1 Varhaisiän kuvataidekasvatus

Varhaisiän kuvataidekasvatuksen lähtökohtana ovat lapsen elämämaailmaa koskettavat visuaalisen kulttuurin ilmiöt. Opetuksessa kuvataidetta ja visuaalista maailmaa lähestytään leikinomaisin keinoin rohkaisten lasta ilmaisemaan ja pohtimaan havaintojaan ja tulkintojaan nähdystä, kuullusta, koetusta ja kuvitellusta. Lapsen aktiivista toimijuutta ja moniaistista suhdetta maailmaan vahvistetaan tutkivien, kokeilevien ja monitaiteisten työskentelytapojen kautta. Opetus kannustaa iloitsemaan omasta ja toisten työstä sekä toimimaan ryhmässä muut huomioiden. Motorisia taitoja ja pitkäjänteisyyttä harjoitellaan kokeilemalla vaihtelevia työtapoja ja välineitä. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän kuvataidekasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

Somero-opisto pyrkii tarjoamaan taidekasvatusta varhaisiän 4 kuukauden ikäisistä vauvoista aikuisiin saakka. Varhaisiän taidekasvatuksen ensiaskeleet alkavat värien ja materiaalien moniaistillisesta havainnoinnista vauvojen värikylvyssä. Värikylvyssä vauvat yhdessä vanhempiensa kanssa ilmaisevat visuaalisesti näkemäänsä, tuntemaansa ja kokemaansa.

Taiteen maailmaan ja erilaisiin muotoihin tutustutaan leikin avulla 2-6-vuotiaiden värileikkiryhmissä. Värileikissä rikastetaan lapsen mielikuvitusta teemallisina kokonaisuuksina. Oppiminen on moniaistillista tutustumista väriin, muotoihin ja erilaisiin materiaaleihin. Harjoitusten avulla tuetaan lapsen motoriikan kehittymistä ja onnistumisen kokemuksia.

Varhaisiän taidekasvatuksessa viimeisimpänä edetään valmentavaan opetukseen. Se on tarkoitettu esikouluikäisille ja niille alakoulun ensimmäisen luokan oppilaille, jotka eivät ole vielä aloittaneet taiteen perusopetusta. Opetuksen tavoitteena on olla silta värileikin ja taiteen perusopetuksen välillä sekä valmentaa oppilasta tulevaan taiteen perusopetukseen. Varhaisiän opinnoissa oppilas tutustuu taiteen ilmiöihin elämyksellisesti, luoden pohjaa elinikäiselle kiinnostukselle taiteeseen, mutta kurssit eivät sisällä virallisia taiteen perusopetuksen tavoitteita. Valmentavan opetuksen suorittaneet oppilaat tulevat etuoikeutetusti valituksi aloittamaan taiteen perusopetuksen TPO 1-ryhmään. Varhaisiän taidekasvatukset eivät sisälly laskennallisesti taiteen perusopetuksen yleisiin oppimääriin.

7.2 Kuvataiteen yhteiset opinnot

Tavoitteet

Kuvataiteen yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Opintojen tavoitteena on rohkaista ja tukea oppilaan kuvallista ilmaisua, omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista sekä identiteetin rakentumista. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Kuvataiteen yhteisissä opinnoissa opetellaan kuvallisen ajattelun perustaitoja. Oppimisessa on keskeisenä omien kokemusten, ajatusten ja tunteiden pohdinta sekä niiden työstäminen visuaaliseen muotoon. Opiskelu etenee teemoittain, rauhallisesti ja pitkäkestoisesti. Tehtävänannoissa pyritään antamaan oppilaan omalle ideoinnille vapauksia ja kasvattamaan taiteen opiskelun motivaatiota oppilaslähtöisestä ajattelusta.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- **tukea oppilaan taidekäsitteiden ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailun kautta**
- **kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla**
- **innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kuvailun keinoihin ja prosesseihin, taiteiden välisiin työskentelytapoihin sekä hänelle merkitykselliseen taiteeseen.**

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- **innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteen välisyyttä hyödyntäen**
- **kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta**
- **ohjata oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmasta**
- **kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jatkamaan tulkintaa ja keskustelemaan niistä**
- **innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.**

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- **kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja**

- rohkaista oppilasta tarkastelemaan omassa kuvailmaisussa ja toiminnassa ilmeneviä arvoja
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpääpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetöihin. Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohdattaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

Tpo 1-2 Taidetta satujen, pelien ja mielikuvituksen maailmasta 2 x 60 h

Opintokokonaisuuksien 1-2 opetuksessa painottuvat kuvataiteen perusteiden harjoittelu satujen, pelien ja mielikuvituksen maailmaa hyödyntäen. Leikkien, leikkimielisten tutkimusten ja taiteen tekemisen kautta opetellaan piirtämisen ja maalaamisen perusteita, kolmiulotteista hahmottamista ja väriopin perusteita. Opetuksessa tutustutaan taiteeseen keskustellen. Tehtävät harjoitukset ovat moniaistillisia -erilaisia kuvantekemisen tapoja ja välineitä hyödyntäviä. Yhdessä ryhmän kanssa harjoitellaan työhön keskittymistä sekä työvälineiden tarkoituksenmukaista käyttöä ja välinehuoltoa. Tavoitteena on ryhmän ja oppilaan positiivisen minäkuvan ja itsetunnon kehittäminen sekä koko työprosessin merkityksen hahmottaminen.

Tpo 3-4 Taiteen tutkijat ja havainnoivat taiteilijat 2 x 60 h

Opintokokonaisuuksien 3-4 opetuksessa lisääntyvät omien havaintojen, lähiympäristön, mediaympäristön ja taidehistorian tutkiminen teosten suunnittelun lähtökohtana. Samalla harjoitellaan sekä realistisia että fantasianomaisia kuvankerronnan ja kuvantekemisen tekniikoita. Teosten suunnittelun yhteydessä opiskellaan väriopin ja sommittelun perusteita. Teosten toteutuksessa pyritään ottamaan käyttöön myös teknologia yhdeksi kuvantekemisen muodoksi.

Tpo 5 Polku omaan taiteeseen 1 x 60 h

Opintokokonaisuuden 5 opetuksessa perehdytään tiedollisiin ja taidollisiin taiteen kuvaamisen taitoihin, kuten taidehistorian tutkimiseen eri aikakausilla, muodon hahmottamiseen valojen ja varjojen kuvaamisen avulla sekä väriopin ja sommittelun syventämiseen. Oppilaiden annetaan toteuttaa teoksia myös vaihtoehtoisilla tekniikoilla. Tavoitteena on, että oppilaalle olisi kasvanut yhteisten opintojen aikana taito nähdä ympäröivän maailman estetiikkaa, kyky pohtia eettisiä valintoja ja keinoja toteuttaa omaa taideilmaisua.

Oppilaalla ja hänen huoltajallaan on mahdollisuus yhteisten opintojen lopussa puolen tunnin mittaiseen henkilökohtaiseen teemaopintojen ohjaukseen.

7.3 Kuvataiteen teemaopinnot

Tavoitteet

Kuvataiteen teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opintojen tavoitteena on kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen sekä tietojen ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen. Koulutuksen järjestäjä määrittelee teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Teemaopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Oppilasta innostetaan tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, taiteidenvälisiin työskentelytapoihin sekä hänelle merkitykselliseen taiteeseen.

Teemaopinnot ovat taidollisesti syventäviä opintoja ja voivat olla samalla poikkitaideellisia kokonaisuuksia. Oppilas opiskelee teemaopintoja oman mielenkiinnon mukaan. Opintoja pyritään järjestämään niin, että oppilaalla on mahdollisuus valita kahdesta yhtäaikaisesta opintokokonaisuudesta. Opintokokonaisuuksia muutetaan ja kehitetään oppilaiden toivomusten ja opettajien saatavuuden mukaan. Opintojen viimeiseksi opinnoiksi suositellaan päättötöiden tekemistä. Teemaopintojen kesto on vähintään 200 tuntia ja opinnot tulisi suorittaa päätökseen ennen 19 ikävuotta.

Teemaopintojen tavoitteena on kuvataiteen taitojen ja tietojen laajentaminen, visuaalisen ajattelun ja ilmaisun kehittäminen sekä elinikäisen taidesuhteen löytäminen. Oppilasta kannustetaan löytämään oma osaamisalue ja syventämään siinä osaamistaan. Teemaopintojen työprosesseista tulee koostaa kuvamuistikirja joko digitaalisena tai käsin tehtynä.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämiseen tavoitteellisen kuvailmaisun, hänelle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta
- kannustaa oppilasta identiteettinsä pohdintaan erilaisia kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla
- tukea oppilasta osaamisensa kehittämisessä tavoitteidensa ja näkemystensä mukaisessa itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- rohkaista oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen

- vahvistaa oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerroksen keinoja
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilasta hänen ilmaistessaan näkemyksiään taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan
- kannustaa oppilasta kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ohjata oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpääpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetöihin. Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohdittain taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

Taidekoulun teemaopintojen kokonaisuudet, joita voidaan kehittää uudelleen ja ajantasaistaa.

Taiteen maailmat 80 h

Syvemmämme taidehistorian osaamista käsitellen taidetta erilaisten kulttuurien kautta ja sen heijastumista nykyaikaiseen. Pohdimme mediassa näkyviä uutisia. Sivuumme tunneilla historian ja tulevaisuuden tutkimuksia ja etsimme tulevaisuuden kannalta tärkeitä tietoja maailman tilanteesta ja kehityksestä ja tulkitsemme niitä taiteeksi. Tehtävät teokset heijastavat oppilaiden omaa tulkintaa tekemistään havainnoista. Teokset valmistetaan pääosin sekä perinteisiä työvälineitä (piirustus ja maalaus) että uusia taiteen tekemisen materiaaleja ja keinoja etsien.

Omat kuvat 80 h

Opinnoissa keskitytään oppilaan omaan tavoitteelliseen kuvailmaisuun ja hänelle merkitykselliseen kuvantekemiseen. Oppilasta rohkaistaan käyttämään hänelle soveltuvaa piirustusta ja maalausta yhdistelevää työskentelytapaa sekä kuvallisen kerronnan ja väri-ilmaisun keinoja. Teosten suunnittelun lähtökohdissa kannustetaan oppilasta tarkastelemalla taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä ja arvojen merkitystä omassa elinympäristössä sekä ympäröivässä yhteiskunnassa.

Mediataide 40 h

Sukelletaan digimaailman senhetkiseen kuvakulttuuriin ja sieltä nouseviin sisältöihin. Taidetta lähdetään tekemään nuorten omasta elämänympäristöstä -havainnoista, kokemuksista ja toimintatavoista. Lopputulokseen vaikuttaa jokaisen oma kiinnostuksen kohde, esim. valokuvaus, videokuvaus tai performanssi. Oppilaita rohkaistaan kokeilemaan ennakkoluulottomasti eri tekniikoita omassa ilmaisussaan.

Rakennettu ympäristö 40 h

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä ja rakennettuja ympäristöjä. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

Kolmiulotteinen muotoilu 40 h

Opinnoissa keskitytään esineiden ja tuotteiden teollisen muotoilun suunnitteluun ja pienoismallien rakentamiseen. Teoksia suunniteltaessa panostetaan vahvasti teoksen käytettävyyden taustatietojen kartoittamiseen, ympäristöystävällisyyteen, muotoilun suunnitteluun ja kolmiulotteisen pienoismallin rakentamiseen. Teoksissa hyödynnetään monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti erilaisia materiaaleja.

Tekstiilitaide 40 h

Opintojen sisältöä suunnitellaan oppilaslähtöisesti. Opetuksessa tutustutaan tekstiilitaiteeseen ja vaatesuunnitteluun. Opintojen aikana on mahdollista suuntautua oman mielenkiinnon mukaan joko vaatesuunnitteluun tai/sekä tekstiilitaiteeseen.

Puumuotoilu 40 h

Opinnoissa suunnitellaan ja valmistetaan puinen tuote, johon voidaan yhdistää muitakin materiaaleja. Opinnoissa syvennetään oppilaan tietoja ja taitoja puun työstämisestä sekä siihen liitettävien muiden käsityötekniikoiden.

Graafinen suunnittelu 40 h

Opinnoissa keskitytään viestintä- ja markkinointisuunnittelun alkeisiin. Suunnittelussa kehitetään visuaalisen ilmaisun taitoja joko perinteisesti tai digitaalisesti erilaisten pakkaus-, juliste- ja logo-tehtävien avulla.

Yhteisötaide 40 h

Yhteisötaiteen opinnoissa voidaan tehdä yhteistyötä lähiseudulla käynnissä olevan lasten ja nuorten produktioiden esim. teatteriryhmien kanssa, jolloin oppilaat voivat suunnitella, etsiä ja valmistaa

näytelmän puvustuksen, lavastuksen, valaistuksen sekä tarpeiston. Yhteisötaiteen ideointi voi lähteä myös oppilailta ja toteutus tulee kokonaan muualle kuin perinteiseen taidenäyttelytilaan.

Päättötyö 40 h

Keskitytään oppilaan omaan osaamisen alueeseen ja valmistetaan sillä oman suunnitelman pohjalta päättötyö. Samalla opetellaan koko prosessin dokumentointi, joka tukee oppilaan itseymmärrystä ja tuo katsojalle ymmärryksen teoksen eri työvaiheista. Opintojen lopussa oppilaalle ja huoltajalle varataan puolen tunnin aika sanalliseen arviointiin tai/sekä halutessaan kirjalliseen arviointiin.

7.4 Aikuisten kuvataiteen opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan kuvataiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opintojen tarkoituksena on syventää aikuisen oppijan henkilökohtaista suhdetta kuvataiteeseen sekä tukea hänen identiteettiään taiteentekijänä. Opetuksessa perehdytään monipuolisesti nykyaikaiselle ominaisiin toimintatapoihin, ilmaisukeinoihin ja käsitteisiin sekä tunnustetaan itselle merkityksellisiä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Opinnot kehittävät käsitteellistämisen, sanallistamisen ja kriittisen ajattelun valmiuksia. Aikuisten opetuksessa huomioidaan oppijan yksilöllinen osaamis- ja kokemuspohja sekä hänen oppimisensa tarpeet. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia taiteellista ajattelua syventäviä työskentelytapoja kuten kuvien tulkintaa, yhteistyöprojekteja, luentoja, keskusteluja ja näyttelykäyntejä. Opiskelijaa ohjataan pitkäjänteisten oppimistavoitteiden asettamiseen, elämänsä historian ja -kokemustensa tutkimiseen taiteellisen toiminnan lähtökohdaksi sekä oman kuvallisen ilmaisun kriittiseen reflektointiin. Opetuksessa hyödynnetään aktiivisesti digitaalisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia.

Aikuisten yleisen oppimäärän mukainen kuvataiteen perusopetuksen kesto on yhteensä 500 oppituntia, joka jakaantuu yhteisiin opintoihin 300 ot ja teemaopintoihin 200 ot. Opintojen kokonaiskesto on kolme-neljä vuotta. Yhteiset opinnot suoritetaan kahdessa vuodessa, tästä ajasta yhden lukuvuoden kokonaiskesto on 150 ot. Teemaopinnot suoritetaan yhdessä tai kahdessa vuodessa, opetustarjonnan ja päättötyön valmistumisen nopeuden mukaisesti. Opiskeluaika sisältää myös itsenäisen työskentelyn osuuksia. Opintoja tarjotaan aloitettavaksi kolmen vuoden välein, edellisten opintojen loputtua.

Opiskelijoilta veloitetaan säännöllistä läsnäoloa ja sitoutumista opintojen ajan.

Opetus järjestetään pääsääntöisesti syyskuun ja toukokuun välisenä aikana iltaisin tai viikonloppuisin. Opetukseen kuuluu itsenäisen kuvapäiväkirjan koostaminen joko käsin tai digitaalisesti. Opiskelijoille lähetetään tarkemmat tavoitteet ja sisältöalueet lukukausien alussa.

Yhteiset opinnot

Yhteisten opintojen tarkoituksena on monipuolinen kuvallisen ilmaisun perusteiden harjoittelu ja ennakkoluuloton oman ilmaisun kehittäminen. Opetuksen tavoitteena on sallivan ja omiin kokeiluihin rohkaisevan oppimisympäristön luominen ja omakohtaisen taidesuhteen muotoutuminen. Lukuvuosi sisältää eri mittaisia opintokokonaisuuksia, joista tarkemmat tiedot lähetetään oppilaille ilmoittautumisen jälkeen.

Yhteiset opinnot, ATPO 1: 150 h

Opintokokonaisuuksia ovat

- opintoihin orientoituminen
- kuvan kieli, piirustuksen ja maalauksen perusteet
- grafiikan perusteet: monotypia ja liuotinvapaat menetelmät
- plastisen sommittelun perusteet .

Yhteiset opinnot, ATPO 2: 150 h

Opintokokonaisuuksia ovat

- taidehistoria ja tutkiva kuva-analysointi
- taiteen maailmat maalaten
- plastisen sommittelun syventäminen
- grafiikan kohopainomenetelmät.

Teemaopinnot

Teemaopintojen tarkoituksena on opiskelijan yhteisissä opinnoissa hankkimien kuvallisen ajattelun ja ilmaisun taitojen laajentaminen. Opintojen tavoitteena on opiskelijan pitkäjänteisten oppimistavoitteiden asettaminen, oman taide- ja kulttuurisuhteen vakiinnuttaminen, oman oppimisen itsereflektointi ja aktiiviseksi toimijaksi kasvaminen yksin ja/tai yhdessä ryhmän kanssa.

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten elämäkokemusten ja maailmankatsomuksen kantajana, välittäjänä ja purkajana. Opintojen myötä oppilaalle tulisi kehittyä oma taiteilijaidentiteetti.

Teemaopinnot ovat kokonaisuuksia, joita voidaan uudelleen kehittää ja ajantasaistaa. Lukuvuosi sisältää eri mittaisia, vapaasti valittavia, opintokokonaisuuksia, joista tarkemmat tiedot lähetetään oppilaille ilmoittautumisen jälkeen

Opintojen lopussa oppilas osallistuu pienimuotoisen päättötyön tekemiseen, jossa hän valmistaa itselleen merkityksellisen teossarjan ja osallistuu sen esittelyyn yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Pitkiä (75 h) opintokokonaisuuksia voivat olla

- tila, ympäristö ja performanssi
- omat kuvat
- päättötyö.

Lyhyitä (24-38 h) opintokokonaisuuksia voivat ovat

- valokuvaus
- grafiikan syväpainomenetelmät
- kuvanveisto.

7.5 Työtavat kuvataiteen opetuksessa

Opetuksessa valitaan työtapoja, jotka kannustavat vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimiseen ja oman oppimisen reflektointiin. Työtapojen valinnoissa huomioidaan oppilaiden omat tavoitteet, yksilölliset tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Oppilasta kannustetaan ottamaan aktiivinen rooli työtapojen valinnassa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä, teknologioita ja mediavälineitä. Työtapojen moni-

puolisuutta edistetään hyödyntämällä paikallisia kulttuuripalveluja, verkostoja, toimijoita ja globaaleja mahdollisuuksia.

Tavoitteena on, että valitut työtavat ja oppimisympäristöt tukevat tutkivaa asennetta uuden oppimisessa ja kriittisen ajattelun kehittymistä. Työtavoilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisun keinojen käyttö sekä pitkäjänteinen harjoittelu ja taitojen syventäminen. Oppilaita kannustetaan kokeilemiseen, improvisointiin ja sattuman hyödyntämiseen.

Opintojen aikana oppilasta kannustetaan löytämään omia esiin nousevia vahvuuksia ja niitä pyritään entisestään vahvistamaan. Oppilaille pyritään luomaan elinikäinen halu tutkia kuvataiteen tekemisen uusia mahdollisuuksia ja kriittisyyttä uudistaa työtapojaan.

7.6 Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävä on tukea oppilaan kuvataiteen opintojen edistymistä. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itse- ja vertaisarviointiin. Itsearviointissa oppilasta ohjataan pohtimaan oppimistavoitteitaan, havainnoimaan työskentelyään ja tarkastelemaan oman oppimisen edistymistä. Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arvioinnilla ja muulla palautteella kannustetaan oppilasta uuden oppimiseen sekä ohjataan häntä arvostamaan toisten näkemyksiä. Arviointitaitoja harjoitellaan opintojen kuluessa. Oppilasta perehdytetään kuvataiteen arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin.

Kuvataiteen yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat *Taidesuhde*, *Visuaalinen lukutaito* sekä *Osallisuus ja vaikuttaminen*. Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista.

Yhteisissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilasta kuvataiteen perustaitojen hankkimisessa. Jatkuvalle arvioinnille ja muulle palautteelle vahvistetaan oppilaan kuvallista ilmaisua, taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista. Oppilasta kannustetaan oman oppimisen sanallistamiseen.

Teemaopintojen arvioinnilla tuetaan oppilasta yhteisissä opinnoissa hankkimiensa taitojen laajentamisessa. Jatkuvalle arvioinnille ja muulle palautteelle kehitetään oppilaan kuvataiteellista ajattelua, kuvailmaisua, tietoja ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Kuvataiteen teosprosessin arviointi on oppimiseen ja tekemiseen kannustavaa, tasa-arvoista ja eettisesti kestävä. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Oppilaille annetaan palautetta teoksista sekä prosessin edetessä, että teosten valmistuttua.

Oppilaiden itsearviointia harjoitellaan asteittain opintojen aikana ja sen tarkoitus on olla oppimista tukevaa toimintaa. Jatkuvalle kannustavalle arvioinnille ja muulle positiivisella palautteella vahvistetaan oppilaan kuvallista ilmaisua, taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista. Nuorimpia oppilaita kannustetaan oman oppimisen sanallistamiseen opettajalle; keskustelemaan teoksen valmistamisen kulmakohdista ja siinä onnistumisista. Pikkuhiljaa arviointia laajennetaan sanallistettavaksi ja purettavaksi ryhmissä. Tunneilla harjoitellaan keskustelua valmistuneista töistä rakentavan itse- ja vertaisarviointin kautta. Samalla opitaan ymmärtämään, että oppimisen kannalta koko kuvataiteellinen prosessi on tärkeä.

Teemaopinnoissa laajennetaan koko prosessin arviointiin, jota tarkastellaan sekä kriittisesti että kehittävästi. Teemaopintojen arvioinnin taustalla on myös oppilaiden valmentaminen mahdollisiin alan jatko-opintoihin ja niissä mahdollisesti vaadittavien digivalmiuksien hallitsemiseen. Oppilaille taataan koko opintojen ajan vapaavalintainen mahdollisuus tiedonkeruuseen ja taltiointiin sekä käsintehtynä että digiversiona.

Pienemmille oppilaille ja hänen huoltajilleen annetaan tietoa oppilaan vuoden teemoista ja tehtävistä Taidekoulun nettisivustojen kautta sekä mahdollisten vanhempainiltojen tai taidevarttien avulla. Vanhempainiltoja järjestetään perusopetuksessa yhteisten opintojen alkuvuosina ja siirryttäessä yhteisistä opinnoista teemaopintoihin. Lisäksi huoltajille tarjotaan heidän niin halutessaan taidevartteja, joissa keskustellaan oppilaan kehitymisestä, kehittämisen kohteista ja vahvuuksista kuvataiteessa sekä otetaan vastaan palautetta opetuksesta ja sen järjestelyistä. Keskustelujen tavoitteena on samalla tukea opintojen jatkumista tutkintotodistukseen saakka.

Päättötyön suorittamisesta annetaan oppilaalle suullinen sekä halutessaan myös kirjallinen palaute.

Liite 1.

TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISEN OPPIMÄÄRÄN OPINTOKOKONAISUUKSIEN RAKENNE SOMEROLLA

VARHAISIÄN TAIDEKASVATUS

ikäryhmä	opintokokonaisuus	oppitunnit	yhteensä
4-24 kuukautta	Vauvojen värikylpy	1 kellotunti eli 60 minuuttia	14-20 tuntia
2-6 -vuotiaat	Värileikki	1 kellotunti eli 60 minuuttia	28-32 tuntia
6-7 -vuotiaat	Valmentava taiteen perusopetus	1 kellotunti eli 60 minuuttia	28-32 tuntia

TAITEEN PERUSOPETUKSEN YHTEISET OPINNOT 300 TUNTIA

ikäryhmä	opintokokonaisuus	oppitunnit	yhteensä
7-8-vuotiaat	Tpo 1	2 h/vk x 30 krt	60 tuntia
8-9 -vuotiaat	Tpo 2	2 h/vk x 30 krt	60 tuntia
9-10 -vuotiaat	Tpo 3	2 h/vk x 30 krt	60 tuntia
10-11-vuotiaat	Tpo 4	2 h/vk x 30 krt	60 tuntia
11-12- vuotiaat	Tpo 5	2 h/vk x 30 krt	60 tuntia
Aikuiset, yli 18-vuotiaat	ATPO 1	4 h/vk x 37 krt	150 tuntia
Aikuiset, yli 18-vuotiaat	ATPO 2	4 h/vk x 37 krt	150 tuntia

TAITEEN PERUSOPETUKSEN TEEMAOPINNOT 200 TUNTIA

ikäryhmä	opintokokonaisuus	oppitunnit	yhteensä
yli 12-vuotiaat	Taiteen maailmat, Omat kuvat, Kolmiulotteinen muotoilu, Mediataide, Rakennettu ympäristö, Tekstiilitaide, Graafinen suunnittelu, Yhteisötaide ja Puumuotoilu	80 h tai 40 h Tarjolla kerrallaan 2 teemaopintoa	vähintään 160 tuntia
Viimeinen opinto	Päättötyö		40 tuntia

Aikuiset, yli 18-vuotiaat	tila, ympäristö ja performanssi, Omat kuvat, Valokuvaus, Kuvanveisto ja Grafiikan syväpainomenetelmät	24-75 tuntia	vähintään 125 tuntia
Viimeinen opintosuositus	Päättötyö		75 tuntia

YHTEENSÄ OPINNOT VÄHINTÄÄN 500 TUNTIA